

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **A. H.**, proti žalovanému: **Nejvyšší správní soud**, se sídlem Moravské náměstí 611/6, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2014, č. j. 62 A 73/2014 - 13, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudkyni Nejvyššího správního soudu,

t a k t o :

Soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Eliška Cihlářová **n e n í** vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 233/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 1. 10. 2014, č. j. 62 A 73/2014 - 13, odmítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2014, č. j. 4 As 94/2014 - 14, jímž bylo zastaveno řízení o jeho kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 4. 2014, č. j. 62 A 11/2014 - 16. Naposled uvedeným usnesením byla odmítnuta žaloba proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. Nao 90/2013 - 43, kterým bylo rozhodnuto v řízení o návrhu na neplatnost voleb a hlasování ve věci sp. zn. Vol 136/2013 o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudcům Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefu Baxovi a JUDr. Vojtěchu Šimíčkovi tak, že tito soudci nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci.

Krajský soud v odůvodnění usnesení ze dne 1. 10. 2014, č. j. 62 A 73/2014 - 13, uvedl, že žalobce napadl usnesení Nejvyššího správního soudu podáním, které označil jako žalobu pro zmatečnost podle § 229 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Proti usnesení Nejvyššího správního soudu však nejsou přípustné žádné opravné prostředky podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a vzhledem k povaze věci nelze aplikovat ustanovení § 229 občanského soudního řádu. Z uvedených důvodů krajský soud podání žalobce odmítl pro nepřípustnost podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a dodal, že není soudu, který by mohl věc meritorně projednat.

Proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2014, č. j. 62 A 73/2014 - 13, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, která je u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 7 As 233/2014. Ze spisu Nejvyššího správního soudu vyplývá, že stěžovatel poté, co byl informován o probíhajícím řízení, vznesl námitku podjatosti vůči soudkyni Nejvyššího správního soudu JUDr. Elišce Cihlářové. Stěžovatel konstatoval, že soudkyně jedná v rozporu s dobrými mravy, zákony a Ústavou České republiky, přičemž poukázal na řízení, která byla před Nejvyšším správním soudem vedena pod sp. zn. 7 As 112/2014 a pod sp. zn. 7 As 134/2014. Stěžovatel uvedl, že *„[o]bě tato usnesení jsou předmětem řízení u ČR Krajského soudu v Brně a stěžovatel je navrhuje jako důkaz k tomuto řízení.“*

JUDr. Eliška Cihlářová konstatovala, že stěžovatele osobně nezná, nemá k němu žádný vztah a přišla s ním do styku pouze v rámci rozhodovací činnosti o jeho kasačních stížnostech.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *„[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“*

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *„[ú]častník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.“*

Integrovaná součástí práva na spravedlivý proces, vymezeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z klíčových předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Požadavek nestrannosti a nezájatosti soudce je natolik zásadní, že umožňuje prolomení ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).

Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04). Ústavní soud ve své judikatuře dále vyslovil, že *„[d]ůvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protiřecími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním*

pokračování

smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otřásají“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000). Při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10).

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednáváné věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. V daném případě však nebyla objektivně zjištěna žádná z těchto skutečností.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že pro posouzení předložené námitky podjatosti je zásadní, že podle § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou důvodem k vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v jeho postupu v rámci řízení o projednáváné věci nebo v rámci rozhodování o jiných věcech. V tomto smyslu je podle závěrů odborné literatury a judikatury soudce vyloučen, *„jen pokud se přímo podílel na projednávání nebo rozhodování věci v předchozím soudním řízení. Nicméně „předchozím soudním řízením“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků, ledaže tato řízení spolu značným způsobem souvisí, přičemž by první řízení a z něj vycházející rozhodnutí bylo jedním z podkladů v řízení a pro rozhodnutí v další (pozdější) věci (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2006, č. j. Nao 7/2006 - 121)“* (POTĚŠIL, Lukáš; BRUS, Martin; HLOUCH, Lukáš; et al. *Soudní řád správní: Komentář*. Praha: Leges, 2014, s. 69). Skutečnost, že se soudkyně JUDr. Eliška Cihlářová podílela na soudních řízeních vedených pod sp. zn. 7 As 112/2014 a sp. zn. 7 As 134/2014, které z povahy věci nemohou být předmětem přezkumu před Nejvyšším správním soudem a které proto v žádném případě nelze považovat za předcházející či související řízení, nemůže založit pochybnosti o její nepodjatosti.

Z průběhu soudního řízení je podle Nejvyššího správního soudu zjevné, že stěžovatel zcela záměrně namítá podjatost prakticky všech soudců, kteří rozhodují v jeho záležitostech, aniž by se jeho námitky jakkoliv zakládaly na objektivních skutečnostech. Za situace, kdy již bylo stěžovateli mnohokrát vyloženo, jaké důvody mohou zpochybňovat nepodjatost soudce, se lze domnívat, že jeho úmyslem není ochrana subjektivních práv a lze pochybovat o tom, zda jsou předložené námitky míněny vážně.

Vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci má za následek odnětí věci zákonnému (příslušnému) soudci a její přidělení soudci jinému. Tento postup je proto nutno chápat jako výjimečný; takto mimořádná situace však v projednáváné věci nenastala. Vzhledem k tomu, že se ve výroku uvedená soudkyně necítí být podjatá a její podjatosti nenasvědčují ani jiné skutečnosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že není vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 233/2014.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. ledna 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu